

53863

Seat No. _____

M. L. W. Examination

April / May – 2003

Industrial Organisation & Finance

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : પ્રશ્નપત્રમાં પ્રશ્નનો જે નંબર આપ્યો હોય તે જ નંબર ઉત્તરવહીમાં લખવો.

૧ વેબરનો સ્થાનીયકરણનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૨૦

અથવા

૧ “નાના-પાયાના ઉદ્યોગ”ની વ્યાખ્યા કરો. ભારતમાં નાના-પાયાના ઉદ્યોગોને ૨૦
નડતી કઈ મુખ્ય સમસ્યાઓ છે ? આ સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે તમે કયાં પગલાં
સૂચવો છો ?

૨ 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિ અગાઉની ઔદ્યોગિક નીતિઓથી કઈ રીતે અલગ ૨૦
પડે છે ?

અથવા

૨ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૨૦

(૧) વાહન-વ્યવહાર ખર્ચ

(૨) પેટીનું કદ, માલિકી અને અંકુશ

(૩) ઔદ્યોગિક સહકારી મંડળીઓ

(૪) ઔદ્યોગિક માંદગી.

૩ ભારતમાં ઈજારા અને આર્થિક સત્તાનું કેન્દ્રીકરણ કેવી રીતે થાય છે ? તમારી ૨૦
દષ્ટિએ આર્થિક સત્તાનું કેન્દ્રીકરણ જરૂરી છે ? શા માટે ?

અથવા

53863]

1

[Contd....

૩ “આપણા દેશમાં જાહેર ક્ષેત્રનાં એકમો જે ધ્યેયોથી સ્થપાયાં હતાં અને આ વર્ષો દરમિયાન તેમણે જે ફળો પેદા કર્યાં છે તે બેની વચ્ચે મોટી ખાઈ છે.”
– ચર્ચો. ૨૦

૪ ભારતમાં આધુનિક ઉદ્યોગોના વિકાસનું ચિત્ર વર્ણવો. તેમના વિકાસમાં નિયોજન શક્તિએ શો ભાગ ભજવ્યો છે ? ૨૦

અથવા

૪ ભારતીય નાણાબજારની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો અને ભારતમાં તેનાં માળખાંની રૂપરેખા આપો. ૨૦

૫ ઔદ્યોગીકરણ એટલે શું ? ભારતના વિકાસ ઉપર તેની અસર તપાસો. ૨૦

અથવા

૫ ભારતમાં ઉદ્યોગોનું વ્યવસ્થાપન અને નાણાંધીરાણ વ્યવસ્થા વર્ણવો. ટૂંકા અને લાંબાગાળાના ઔદ્યોગિક ધીરાણના સ્ત્રોતોનો શો ફાળો છે ? કોઈ પણ બે નાણાકીય સંસ્થાઓના ફાળાની વિગતવાર ચર્ચા કરો. ૨૦

ENGLISH VERSION

Instruction : Write clearly the question number against your answer.

1 Explain Weber's theory of location. 20

OR

1 Define small scale industry ? What are the major problems faced by the small scale industries in India ? What measures do you suggest to solve these problems ? 20

2 How does 1991 industrial policy differ from the earlier industrial policies ? **20**

OR

2 Write short notes on any **two** : **20**

- (1) Transport cost
- (2) Size ownership and control of firm
- (3) Industrial co-operatives
- (4) Industrial sickness.

3 How do monopoly and concentration of economic power take place in India ? Is the concentration of economic power necessary ? Why ? **20**

OR

3 "There is a large gap between the objectives with which public sectors were established in our country and the fruits they have produced over the years" –Discuss. **20**

4 Describe the growth of modern industry in India. What role has entrepreneurship played in its development ? **20**

OR

4 Describe the characteristics of Indian Money Market and give an outline of its structure in India. **20**

5 What is Industrialization ? Describe its impact on development of a country.

OR

5 Describe the organisation and financing of industries in India. What is the role of long term and short term sources of industrial finance. Discuss the role of any two financial institutions in detail.